

نام: دبیرستان هیات امنایی دهخدا
 نام خانوادگی: سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰
 نام دبیر: مدت امتحان: ۶۰ دقیقه
 به نام خدا تاریخ امتحان: ۹۹/۱۰/۱۵
 نام درس: فارسی ۱ پایه: دهم رشته: مشترک کلاس: تعداد صفحات: ۳

الف) قلمرو زبانی

- ۱- معنی واژه های مشخص شده را بنویسید. (۱)
- ۱- خواست کزان ورطه قدم در کشد
- ۳- در حضيض هم می توان عزیز بود
- ۲- معادل معنایی کلمات زیر را بنویسید. ۰/۵
- الف) لئیمی () (ب) عزم ()
- ۳- در عبارت زیر کلمات نادرست را مشخص کنید و شکل درست آن ها را بنویسید. (۱)
- الف) فروق رویت اندازی سوی خاک.
- ب) پیران قبیله خویش را هرمت دار و به ایشان مولع مباش.
- پ) مادرش سراسیمه از اتاق بیرون پرید و با وحشت او را در بقل گرفت.
- ت) هم فرقت بود و هم وصلت، هم راحت بود هم عافت.
- ۴- املاي درست واژه های داخل کمانک را انتخاب کنید. ۰/۵
- الف) آهنگ کید و مکر و عداوت کردند تا مگر اورا (حلاک - هلاک) کنند.
- ب) مردی اهل و ادیب و (فاضل - فازل) و نیکو منظر و متواضع دیدم.
- ۵- در مصراع زیر نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید. ۰/۵
- «گل از شوق تو خندان در بهار است»
- ۶- در جمله ی زیر واژه حذف شده و نوع حذف را مشخص کنید. ۰/۵
- «در بدایت بند و چاه بود در نهایت تخت و گاه»
- ۷- جدول زیر را کامل کنید. ۰/۷۵

فعل	امر	ساخت منفی	مضارع اخباری
داری می شنوی			

- ۸- در مصراع های زیر نقش دستوری ضمیر متصل را بنویسید. ۰/۷۵
- الف) چو گفتمش دلم را نگاه دار چه گفت (ب) حسنت به اتفاق ملاحه جهان گرفت
- پ) ای صبحدم ببین که کجا می فرستمت
- ۹- در جمله ی زیر واژه های دو تلفظی را مشخص کنید. ۰/۲۵
- «یوسف صدیق وفادار بود و یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود.»

۱۰- در جای خالی یک گروه اسمی مناسب با فرمول زیر بنویسید. ۰/۷۵

اسم + صفت + مضاف الیه

..... + +

۱۱- تفاوت معنایی فعل های مشخص شده را بنویسید. ۰/۵

الف) گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو کشت

ب) بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت

ب) قلمرو ادبی

۱- در بیت زیر آرایه حس آمیزی را مشخص کنید. ۰/۲۵

«لیک چنان خیره و خاموش ماند

کز همه شیرین سخنی گوش ماند»

۲- در عبارت زیر «مشبه» را مشخص کنید ۰/۲۵

«قرآن مانند است به بهشت جاودان»

۳- مفهوم کنایه مشخص شده را بنویسید. ۰/۵

«کارش نگار نقشه قالی بود و در آن دستی نازک داشت»

۴- در بیت «گفتم که بوی زلفت گمراه عالم کرد

گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید» کدام واژه ایهام دارد؟ ۰/۲۵

۵- آرایه بیت «بید مجنون در تمام عمر سر بالا نکرد

حاصل بی حاصلی نبود بجز شرمندگی» در کدام گزینه آمده

است؟ ۰/۲۵

الف) استعاره

ب) حسن تعلیل

پ) تشبیه

۶- در بیت زیر مجاز را مشخص کنید. ۰/۵

«سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری

که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد»

۷- در بیت زیر «شیران» استعاره از چیست؟ ۰/۲۵

«در مملکت چو غرش شیران گذشت و رفت

این عوعو سگان شما نیز بگذرد»

۸- منظور از «گهر تابناک» در بیت زیر چیست؟ ۰/۲۵

«قطره باران که در افتد به خاک

زو بدمد بس گهر تابناک»

۹- نام نویسندگان آثار زیر را بنویسید. (۱)

الف) قابوس نامه

ب) اسرار التوحید

پ) گوشواره عرش

ث) سفر نامه

۱۰- بیت های زیر را کامل کنید

الف) برو ای گدای مسکین در خانه علی زن

..... ۰/۵

ب) چو به دوست عهد بندد ز میان پاک بازان

..... ۰/۵

پ) بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان ها ۰/۵

ب) قلمرو فکری

۱- با توجه به بیت «گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان

نگاه دار سر رشته تا نگه دارد» حافظ شرط وفاداری معشوق را

چه می داند؟ ۰/۵

۲- شعر زیر را بخوانید و به سوالات مطرح شده پاسخ دهید.

«به پاسداری از حقیقت و صداقت / شیرین ترین لبخند بر لبان اراده توست / چندان تناوری و بلند که به هنگام تماشا کلاه از سر

کودک عقل می افتد»

الف) شعر در مورد چه کسی است؟ ۰/۲۵

ب) در شعر «عقل» با چه ویژگی هایی وصف شده است؟ ۰/۵

۲

- ۳- مثل «گندم نمای جو فروش مباح» آدمی را از چه کاری بر حذر می دارد؟/۵۰
- ۴- مفهوم بیت «زین کاروان سرای بسی کاروان گذشت ناچار کاروان شما نیز بگذرد» را بنویسید./۵۰
- ۵- در بیت زیر مقصود شاعر از «رمه» «چوپان گرگ طبع» و «گرگی شبان» چیست؟/۷۵۰
- «ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع این گرگی شبان نیز بگذرد»
- ۶- به چه دلیل نویسنده درس جمال و کمال معتقد است که «مثل قرآن مثل آب روان است؟/۵۰
- ۷- بیت «تا نگردي آشنا زين پرده رمزي نشنوي گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش» با کدام یک از بیت های زیر ارتباط مفهومی دارد؟/۵۰
- الف) حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست که آشنا سخن آشنا نگه دارد
- ب) چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت ز دست بنده چه خیزد خدا نگه دارد
- ۸- بیت های زیر را به نثر روان معنی کنید.
- الف) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد./۷۵۰
- ب) ابر ز من حامل سرمایه شد باغ زمن صاحب پیرایه شد./۷۵۰
- پ) خون تو شرف را سرخگون کرده است/ شفق آینه دار نجابتت./۵۰
- ۹- عبارت های زیر را به نثر روان معنی کنید
- الف) رنج هیچ کس ضایع مکن همه کس را به سزا حق شناس باش خاصه قرابت خویش را./۷۵۰
- ب) ملک تعالی او را دولت بر دولت زیادت کرد و مملکت و نبوت زیادت بر زیادت کرد./۷۵۰
- پ) اما در بیرنگ اسب حرفی به کارش بود./۵۰

«موفق باشید»

«گروه همکاران ادبیات دهخدا»

